

کتابخانه ۲۲۹۴۹۲۰

مناسبت‌های مالی طلاق در حقوق ایران و انگلستان

نویسنده:

هدی السادات حسینی

آونما:

در زبان فارسی (اوستایی، پهلوی) به معنی
دختر پاک، پانوی که مثل آب زلال است.

سرشناسه	: حسینی، هدی سادات، ۱۳۶۵-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc. انگلستان. قوانین و احکام Great Britain. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: مناسبت‌های مالی طلاق در حقوق ایران و انگلستان/ نویسنده هدی سادات حسینی.
مشخصات نشر	: تهران: آوینا قلم، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۶ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۴۴۸-۸-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۹۱ - ۹۶.
موضوع	: طلاق -- قوانین و مقررات -- ایران Divorce -- Law and legislation -- Iran طلاق -- قوانین و مقررات -- انگلستان Divorce -- Law and legislation -- Great Britain زوج‌ها -- امور مالی شخصی Couples -- Finance, Personal Comparative law Support (Domestic relations) -- Iran نقشه -- انگلستان Support (Domestic relations) -- England
رده بندی کنگره	: KMH۵۵۸
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۱۶۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۳۲۶۱۳
اطلاعات رکورد	: فیبا
کتابشناسی	

نام کتاب: مناسبت‌های مالی طلاق در حقوق ایران و انگلستان؛ هدی سادات حسینی

ناشر: انتشارات آوینا قلم

مدیر مسئول: نیره وهاب‌پور

سال نشر: ۱۴۰۱، نوبت چاپ: اول،

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۴۴۸-۸-۵، شمارگان: ۱۰۰،

آدرس: میدان انقلاب اسلامی خ کارگر جنوبی خ وحید نظری ساختمان نادپ ۳۲۰ واحد اول تلفن ۶۶۵۷۴۰۴۳

توجه: کلیه حقوق این اثر برای نویسنده محفوظ است و هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ و برداشت تمام یا قسمتی از اثر را به صورت چاپ، فتوکپی جزء و حتی دست‌نویس ندارد و متخلفین به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قرار می‌گیرد.

پیشگفتار

جمعی به تو خندان و تو بودی گریان

وقتی که تو آمدی به دنیا عریان

عالم همه گریان و تو باشی خندان

کاری بکن ای دوست که وقت رفتن

مفهوم طلاق در حقوق ایران و انگلیس گرچه نسبتاً یکسان است، اما ماهیت آن کاملاً متفاوت است، چه آن که؛ در حقوق ایران طلاق، ایقاعی است یک طرفه که زمام آن به دست مرد است. اما در حقوق انگلیس طلاق، حکمی است که توسط دادگاه صادر می گردد و زن و مرد آن را به تساوی در اختیار می گیرند. پرسش اساسی این است که مناسبت های مالی زوجین ناشی از طلاق تا چه حد در حقوق ایران و انگلستان با همدیگر منطبق است؟ در حقوق ایران مناسبت های مالی زوجین بعد از طلاق شامل مواردی همچون مهریه، استرداد جهیزیه، نفقه و توارث و در حقوق انگلستان شامل مواردی همچون نفقه در خلال دعوا، پرداخت های اقساطی، پرداخت های نقدی، فروش اموال، برداشت از سهم بازنشستگی و ... میشود. نتیجه ها حاصله از این کتاب نشان میدهد که در قانون انگلستان، در جهت تحولات همیشگی در جهت توسعه حقوق و آزادی، زن و مرد را از حقوق مساوی برخوردار نمود؛ بنابراین بعد از ازدواج هیچ یک بر دیگری ریاست یا تفوق و برتری نداشته و نسبت به وظایف و اختیارات مساوی می باشند. از جهت مالی نیز هیچ یک نسبت به دیگری تکلیفی نداشته و زن در صورت نداشتن شغل، حق درخواست نفقه از شوهر را ندارد در صورتی که در حقوق ایران تا حدود زیادی این مسائل متفاوت است.

گرچه آثار فراوانی در رابطه با پدیده طلاق از جانب اساتید بنده نگاشته و منتشر شده است اما نگارنده را هیچ گاه این گمان نمی رفت که وقت و اشتیاق برای ورود به این مقوله بیاید. به اذن پروردگار این مجموعه دومین اثر این حقیر در عرصه علم حقوق است که در اولین آثار در خدمت استاد گرانقدرم آقای دکتر محمد علی معیر محمدی در ویرایش کتاب اصول فقه تلمذ کرده ام.

جنبه نوآوری این کتاب که آن را از سایر آثار حقوقی متمایز می سازد مقایسه قوانین مربوط به ابواب مختلف طلاق در کشور ایران و انگلستان است که به صورت مو شکافانه و دقیق اتفاق افتاده است.

این امر اطلاعات فراوانی به دانشجویانی که در این زمینه می خواهند پژوهش کنند و یا عزیزانی که قصد مهاجرت به کشور انگلستان را دارند و اطلاعات کافی در رابطه با روابط مالی زوجین ندارند را در اختیارشان قرار می دهد. واقف بودن به مباحث حقوقی، دلیل بر اعمال منفی آنها در زندگی شخصی و اجتماعی افراد نیست، بلکه آگاهی به هر مساله در قدم اول باعث افزایش سطح کیفی زندگی خواهد شد و در مرحله دوم همچون ابزار قدرتی در دست برای مقابله با افراد سود جو و مستکبر جولان خواهد داد.

سخن آخر این که همه کسانی که راجع به موضوع این کتاب، بیش و پس از بنده تتبع کرده و قلم زده اند و یا حتی از این پس چنین خواهند کرد، بر این بنده متنی عظیم دارند که قدر آن نمی توانم گزارم.

هدی سادات حسینی

تهران - بهار ۱۴۰۱

مقدمه

طلاق بهرغم آن که پدیده‌ای شوم و مذموم است، چاره‌ای جز پذیرش آن نیست. سیستم حقوقی ایران و انگلیس برای محدود ساختن این پدیده شوم، موجباتی که در حقیقت به مثابه موانع جریان یافتن آسان طلاق می‌باشند پیش‌بینی کرده‌اند. قانون‌های ایران با پیش‌بینی منابع مالی گوناگون، حقوق مالی زن را تضمین کرده است. فراهم آوردن منابع مالی زن در صورت تصمیم وی به نداشتن شغل نکته حائز اهمیت است که مورد توجه مقنن بوده، زیرا به زن امکان مناسبی می‌دهد تا با خیال راحت به امور داخلی منزل و به تربیت فرزندان همت گمارد. فقه شیعه و به تبع آن قانون مدنی ایران با جعل تعهدات اقتصادی خاص برای مرد (مهر در نکاح منقطع و دائم و نفقه در نکاح دائم)، از لحظه وقوع عقد ازدواج و با معین ویژگی‌های مالکیت زن نسبت به مهر و نفقه، برخورداری و مستقل بودن زن را نسبت به احتیاجات مالی خویش از ابتدای زندگی مشترک، تضمین نموده و راه هرگونه استیلاي مرد بر زن را به جهت احتیاجات مالی مسدود کرده است.

قانون انگلستان، در جهت تحولات همیشگی توسعه حقوق و آزادی، زن و مرد را از حقوق مساوی برخوردار نمود؛ بنابراین بعد از ازدواج هیچ‌یک بر دیگری ریاست یا تفوق و برتری نداشته و نسبت به وظایف و اختیارات مساوی می‌باشند. از جهت مالی نیز هیچ‌یک نسبت به دیگری تکلیفی نداشته و زن در صورت نداشتن شغل، حق درخواست نفقه از شوهر را ندارد. شروع زندگی مشترک، از منظر قانونی، بر اساس تقسیم‌کار نبوده و تکلیفی را بر دو طرف نسبت به همدیگر ایجاد نمی‌کند. بدین جهت، در صورت بروز اختلاف در زمینه حدود مشارکت‌های اقتصادی بین طرفین، قانون از کارایی و تأثیرگذاری لازم برخوردار نبوده و گره‌ای از مشکلات دو طرف نمی‌گشاید. تدابیر قانونی در انگلستان، تنها زمانی تأثیرگذار است که دو طرف همه راه‌ها را طی کرده باشند و تصمیم به جدایی و طلاق بگیرند؛ زیرا در حالت عادی قانون هیچ‌گونه حمایت اقتصادی از زن نمی‌کند، بلکه حتی در موردهایی که مرد در اثر بی‌کاری یا به علت‌های دیگر، تمکن مالی خود را از دست بدهد، زن را در صورت تمکن مالی، ملزم به فراهم آوردن منابع مالی مرد و فرزندان می‌نماید. درآمد ناشی از اشتغال، اگرچه اختصاصی بوده و زن و شوهر در تصرف و نحوه مصرف آن مستقل می‌باشند، ولی در عمل و قانون، طرفین در مقابل هزینه‌های مشترک زندگی مانند پرداخت اقساط وام و قبوض آب، برق، تلفن و .... مسئول بوده و در صورت عدم قادر بودن مرد در به دست آوردن هزینه‌ها، زن مکلف به دست آوردن آن‌ها می‌باشد. ایجاد چنین وضعیتی توسط قانون‌گذار، در موردهایی که زن و شوهر هر دوشاغل و در یک سطح درآمد باشند، مشکلی ایجاد نمی‌نماید، ولی در موردهایی که تنها مرد شاغل است، از آنجایی که فراهم آوردن منابع مالی زن از منظر قانونی به عهده مرد نیست، موجب وابستگی مالی زن به شوهر شده و امکان استیلاي، چیرگی و سوء رفتار را نسبت به وی تشدید می‌نماید. در موردهایی که تنها زن شاغل باشد، وی مکلف به دست آوردن مخارج خانه، شوهر و فرزندان بوده و حمایت نکردن قانون از زن در این موارد راه را برای سوءاستفاده اقتصادی مرد از زن که بنا به قانون فطرت باید متکفل تربیت فرزندان بوده و از منظر اقتصادی مورد حمایت قانون‌گذار قرار گیرد، می‌گشاید.